

עשר המכות שבנפש.

(1) ספר משלי פרק ו

(טז) שֵׁשׁ הִנֵּה שָׁנָא יִדְוֶד וְשִׁבְעַת תּוֹעֲבוֹת \ {תּוֹעֲבוֹת} נִפְשׁוֹ: (יז) עֵינַיִם רְמוֹת לְשׁוֹן שֶׁקֶר וַיְדִים שִׁפְכוֹת דָּם נָקִי: (יח) לֵב חָרֵשׁ מִחֻשְׁבוֹת אֶנֶן רַגְלַיִם מִמְהָרוֹת לְרוּץ לְרַעָה: (יט) יָפִיחַ כְּזָבִים עַד שֶׁקֶר וּמְשַׁלַּח מְדַנִּים בֵּין אַחִים: (כ) נָצַר בְּנֵי מַצּוֹת אָבִיךָ וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ: (כא) קִשְׁרָם עַל לִבְךָ תִּמְיֵד עֲנָדָם עַל גְּרָגְלֶיךָ: (כב) בְּהִתְהַלֵּקְךָ תִּנְקָה אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עַלֶיךָ וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תִּשְׁיַחֲךָ: (כג) כִּי גַר מַצָּנָה וְתוֹרָה אֹר וְדָרְךָ חַיִּים תּוֹכַחוֹת מוֹסֵר:

ספר מי השילוח - פרשת וארא

ענין השבע מכות שבסדר הזה. הם נגד פסוק שש הנה שנא ה' ושבע תועבות נפשו. רק שלמה חשב לסדר העונות, לפיכך סדר תחילה עון קל ואח"כ החמור, וכאן כשנענשו מצרים על כל העונות הללו שהיו משוקעים בלם נענשו תחילה על החמור,

מכת דם - הוא נגד משלח מדנים בין אחים, כי עיקר ההרחקה מהש"י הוא מדת הכעס כי אף שהתאוה ג"כ מרוחקת מהש"י אך, עוד יוכל להמצא בה טוב אבל מדת כעס הוא ביותר מרוחק מהש"י,

ונגד יפיח כזבים עד שקר ה' מכת צפרדע, הי המצרים ה' מפיחים כזבים על ישראל מלשון יפיח הוא שכל דבר קטן היו מפייעים ומגדילים אותו, כי בישראל הדין הוא אף כשאחד רואה בחבירו שחטא ואין עדים בדבר רק הוא לבדו ראה אסור לו להגיד כי האי מעשה דטובי' חטא, והוא מפני כשאין עדים בדבר אז ראי' כי הש"י לא ירצה בפרסום החטא ורוצה להסתיר אותו בעוה"ז ולפיכך אסור לפרסמו, אבל הם היו מפרסמים מאוד לכן בא עליהם מכת צפרדעים שהם ג"כ מקרקרים והומים ולא היו המצרים יכולין להשמיע את קום,

ונגד רגלים ממהרות לרוץ לרעה ה' מכת כנים כי אצל ישראל נאמר צדק ילין בה, היינו שהיו מלינים את הדין אף בדבר שהיו יודעים שהדין עמהם אעפ"כ לא היו ממהרים מפני שהיו רוציים לצדד ולמצוא עוד זכות, והמצרים היו להיפך שהיו ממהרים לצער לישראל אך הש"י בחמלתו שמרם ולא פעלו כלום אף במהירתם, ונגד זה היו מכת כנים כי בבריאה קטנה נמצא ג"כ מהירות התנועה אך מה יפעול עם כל מהירותו הלא קטן הוא.

ונגד לב חורש מחשבות און, ה' מכת ערוב לפי שהיו מחשבים עצות להרע לישראל ע"כ ה' מכת ערוב ערוב של חיות רעות נגד ערבוב של מחשבות רעות שהיה במחשבתם, ולזה נאמר במכת ערוב והפלתי כו' לבלתי היות שם ערוב, היינו שהש"י יברר אשר לא נמצא בישראל שום ערבוב במחשבתם

, **ונגד ידיים שופכת דם נקי** ה' מכת דבר, ונגד לשון שקר היא מכת שחין, לאשר העיזו פניהם בדברי שקר לכן נתביישו כמ"ש ולא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה,

ונגד עינים רמות היינו שהיו מתגאים בעצמם שיש להם השפעות כל טוב הראה להם מכת ברד, כי עיקר ההשפעה בעוה"ז הוא גשם ראו איך הגשם שבא מצדכם הוא ברד, ולזה ה' מכה זו ע"י מרע"ה כמ"ש נטה את ידך כי מרע"ה ה' מבורר במדה הזאת כמ"ש והאיש משה עניו כו':

השלשה מכות שבסדרה הזאת. ארבה. חשך. מכת בכורות. הם נגד גאה. וגאון. ודרך רע

. **כי דרך רע היינו צרת עין.** ותאוה ועקשות באכילה נגד זה ניתן להם מכת ארבה,

גאון היינו שמתנשא נגד מי שראוי להכנע מפניו, נגד זה הוא מכת חושך כמ"ש מקלל אביו ואמו ידעך נרו כו', כי באמת אף כי האדם צריך לשמוע רק לה' לבדו ולאב ואם אין באדם רק חלק קטן, אך כשהאב ואם ירצו להטות את הבן לדרכי ה' צריך לשמוע אליהם מאוד ולהכנע מפניהם, וגאון היינו שאינו רוצה להכנע ע"ז נאמר ידעך כו',

וגאה היינו שמתגאה בפני עצמו ביותר התנשאות ממה שנמצא בו, נגד זה הוא מכת בכורות כי בכור הוא לשון התנשאות בפני עצמו: